

■ Architectural higher education in Cluj-Napoca was preceded by technical education, which started at the end of the 18th century. During the 1880s, vocational education gained the interest of local authorities, which organised it over time under various names such as, for instance, training schools for industry and construction technicians, then the Industrial Technical School (founded in 1884 and adding various departments over time), which in 1892 changed its name to Special Industrial School for Architecture, Joinery, and Locksmithing – the head architect of the town, Lajos PÁKEY, was a member of its teaching staff. While after 1948 the Higher School for Architecture in Bucharest (founded in 1904) became the Faculty of Architecture, the Polytechnic Institute in Cluj, founded in 1918, comprised only the Faculties of Construction, Electromechanics, and Forestry.

Fifty years ago, in 1970, a decision was made to decentralise the higher education for architecture. This is how the Architecture Departments emerged (within the Faculties of Construction) at the Polytechnic Institutes in Cluj, Iași, and Timișoara, under the coordination of a vice-dean (in Cluj, arch. Vasile MITREA). The degree awarded after three years of study was that of an “architect foreman”, while the best graduates could pursue their studies in Bucharest and be awarded the architect degree. In 1983, the departments were dismantled, and then, after 1990, they re-emerged within the same Polytechnic Institutes in Cluj, Iași, and Timișoara. Subsequently, in 1998, they became Faculties of Architecture and Urban Planning.

As to the department in Cluj, a first concern was to raise students’ interest in understanding the Transylvanian architectural, cultural, social context. The first action was to put more stress on historic building surveys, as well as to give a certain trend to the lectures on architectural history and to the various studies within scientific societies. Furthermore, an architect was believed to be able to keep up with environment protection desiderata (a thematic lecture was thus developed). Although the department started its activity from scratch (teaching staff with no teaching experience, lack of space and time), the team strove to provide the students with as comprehensive a training as possible. The praising words of the Rector of the “Ion Mincu” Institute of Architecture were a confirmation that the efforts made resulted in good output.

Arch. Vasile MITREA

■ Premergător învățământului superior de arhitectură a fost cel „tehnic”, ce-și are începuturile la Cluj la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Începând cu anul 1880, învățământul profesional va fi în atenția administrației, organizându-se în timp și sub diverse denumiri ca, de exemplu, școli de pregătire a tehnicienilor pentru industrie și construcții, apoi Școala Tehnică Industrială (înființată în 1884 și cu diverse secții în timp), care în 1892 își va schimba numele în Școala Industrială Specială de Arhitectură, Tâmplărie și Lăcătușerie, unde, printre cadrele didactice, va fi arh. Lajos PÁKEY, arhitect șef al orașului. Dacă la București Școala Superioară de Arhitectură (înființată în 1904) devine, după 1948, Facultatea de Arhitectură, la Cluj, Institutul Politehnic, înființat în 1918, nu va avea decât Facultățile de Construcții, Electromecanică și Silvicultură.

Acum 50 de ani, în 1970, se decide „descentralizarea și treptizarea” învățământului superior de arhitectură și apar la institutele politehnice din Cluj, Iași și Timișoara „secțiile de arhitectură” (sub tutela facultăților de construcții) coordonate de un prodecan (la Cluj, arh. Vasile MITREA), care, după trei ani, acordau diplomă de „conducător arhitect”, iar cei mai buni dintre absolvenți puteau continua studiile la București, primind diplomă de arhitect. În 1983 secțiile vor fi desființate, iar după 1990 vor reapare, tot în cadrul institutelor politehnice din Cluj, Iași și Timișoara, ca ulterior, din 1998, să devină facultăți de arhitectură și urbanism (cu șase ani de studii).

Referindu-ne numai la secția din Cluj, o primă preocupare a fost creșterea interesului în rândul studenților pentru înțelegerea contextului transilvan (arhitectural, cultural, social) și s-a început cu un accent mai evident pe relevarea de monumente, o anume orientare a cursului de Istoria arhitecturii, studii în cadrul cercurilor științifice. De asemenea, s-a considerat că un arhitect trebuie să țină pasul și cu dezideratele din domeniul protecției mediului (înființându-se un curs cu această tematică). Deși activitatea secției a plecat de la zero (cadre fără experiență didactică, criză de spațiu și timp), echipa s-a străduit să ofere absolvenților o pregătire cât mai completă, iar aprecierea rectorului de la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” confirmă că efortul făcut a dat rezultate pozitive.

arh. Vasile MITREA

■ Kolozsváron az építészeti felsőoktatást „ipari” oktatás előzte meg, amelynek kezdetei a XVIII. század végéig nyúlnak vissza. Később, az 1880-as években, a közigazgatás kiemelt figyelmet szentel a szakoktatás fokozatos megszervezésének, ezért olyan, különböző megnevezésekkel rendelkező intézmények létesülnek, amelyek ipari és építőipari oktatást biztosítanak, mint például az 1884-ben létesített, különböző szakokból álló ipari tanműhelyek, amely 1892-ben az Allamilag Segélyezett Építő-, Fa- és Fémipari Szakiskola megnevezést kapják, tanárjai sorában pedig ott van PÁKEY Lajos, a város főmérnöke is. Míg a bukaresti (1904-ben létrehozott) Építészeti Felsőbb Iskola 1948-ban Építészeti Karrá alakul, Kolozsváron az 1918-ban létesített Politechnikai Intézet csak az Építőmérnöki, Elektromechanika és Erdőgazdálkodás Karokkal rendelkezik.

50 évvel ezelőtt, 1970-ben hozták meg a döntést az építészeti felsőoktatás fokozatos decentralizációjára. Így jöttek létre a kolozsvári, jászvásári és temesvári politechnikai intézeteken belül az egy-egy dékánhelyettes (Kolozsváron Vasile MITREA építész) által koordinált, az építőmérnöki karoknak alárendelt építészeti szakok, amelyek három év képzés után „építészvezető” diplomát állítottak ki, a végzősök közül a legjobbak pedig Bukarestben folytathatták tanulmányukat, ahol építész diplomát szerezhettek. 1983-ban ezeket a szakokat megszüntették, majd 1990 után újra megalakulnak, szintén a kolozsvári, jászvásári és temesvári politechnikai intézetek keretében, és 1998-ban építészeti és városrendezési karokká válnak.

Kifejezetten a kolozsvári szakkal kapcsolatban, elsődleges kihívást jelentett a hallgatók érdeklődésének felkeltése az erdélyi (építészeti, kulturális, társadalmi) kontextus megértése iránt, a műemlékfeltérésre helyezett nagyobb hangsúly, valamint az építészettörténeti kurzus és a tudományos körökön végzett tanulmányok megváltoztatott irányultsága által. Ugyanakkor fontos volt, hogy az építészek helyt álljanak a környezetvédelmi elvárások terén is (egy ilyen tematikájú kurzus bevezetése által). Noha a szak tevékenysége a nulláról indult (pedagógiai tapasztalattal nem rendelkező tanerő, tér- és időhiány), a tanári közösség mindent megtett, hogy a végzősöknek minél teljesebb képzést nyújtson. A Ion Mincu Építészeti Intézet rektorának méltatása szerint az erőfeszítések gyümölcsözőknek bizonyultak.

Vasile MITREA építész